Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Aan Minister voor APP

Datum
11 mei 2022

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
4

nota

Nota nav verslag wet toekomst pensioenen

Aanleiding

Op 29 april heeft de vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid verslag uitgebracht over het voorstel voor de Wet toekomst pensioenen. De afgelopen weken is door SZW gewerkt aan een nota naar aanleiding van het verslag. Vanwege het grote aantal vragen geven wij u in overweging om de antwoorden die nu gereed zijn alvast aan te bieden aan de Tweede Kamer, ten behoeve van bespreking in de procedurevergadering van 17 mei. De Kamercommissie zou dan, mede naar aanleiding van de antwoorden en de rondetafel van 10 mei, een nader verslag kunnen inplannen. Ook vindt u in de bijlage de eerste nota van wijziging.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging. De aanbiedingsbrief, nota naar aanleiding van het verslag en nota van wijziging ondertekenen en aanbieden aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

- De inbreng beslaat 108 pagina's, waaruit wij ruim 800 vragen hebben gedestilleerd.
- U ontvangt hierbij ongeveer 720 antwoorden, zodat deze conform afspraak op maandag 16 mei naar de Kamer kunnen worden gezonden (op tijd voor de procedurevergadering van dinsdag 17 mei).
- Er staan nog ongeveer 80 vragen open omdat wij meer tijd nodig hebben voor de beantwoording. Hierbij zijn ook rekenvragen die we hebben uitgezet bij DNB en die meer tijd kosten. Het streven is deze vragen een week later (maandag 23 mei) te kunnen indienen bij de Tweede Kamer.
- In de nota nav verslag hebben wij toegelicht dat u nu het eerste deel van de beantwoording stuurt en niet wacht totdat alle antwoorden gereed zijn. Zo kan de Kamercommissie hier alvast kennis van nemen en kunnen zij zo hun werklast zo goed mogelijk spreiden.
- Gelijktijdig met de nota naar aanleiding van het verslag willen wij ook de (eerste) nota van wijziging meesturen naar de Kamer. Deze nota bevat met name technische aanpassingen en wijzigingen bij het wetsvoorstel. Er is een onderdeel dat inhoudelijk en beleidsmatig gevoelig kan liggen: het aanpassen van de Algemene wet bestuursrecht (zie toelichting).

Toelichting

- PvdA en GroenLinks hebben hun inbreng samen ingediend en 182 vragen gesteld. Verder hebben Omtzigt (110), SP (121) en de VVD (102) de meeste vragen gesteld.

Belangrijkste aandachtspunten

- Eerder hebben wij een aantal thema's voor u uitgelicht. Hieronder vindt u per thema de paginanummers die hierover gaan.

Thema	Pagina's
Planning wetsvoorstel	2, 9
Monitoring doelen pensioenakkoord	76, 78
Openbaarheid stukken en proces coalitie	1
Openbaar maken juridische adviezen	107
Inwerkingtreding op onderdelen uitstellen	68, 69, 102
Commissie parameters	20, 22, 72,
Invaarmethodes	36, 58, 59, 67
Collectieve uitkeringsfase solidaire premieregeling	31, 49, 50, 55, 146
Witte vlek	12, 64 en verder, 102, 134, 135

- Met betrekking tot de planning van de parlementaire behandeling geeft u in de concept beantwoording aan dat dit aan de beide Kamers zelf is, dat de regering zo goed mogelijk medewerking wil verlenen, en onderstreept u het belang van een snelle inwerkingtreding bijvoorbeeld als het gaat om indexatieperspectief.
- In de concept antwoorden over de contacten tussen bewindspersonen en fracties in het afgelopen jaar geeft u aan dat staatssecretaris Wiersma op 13 oktober een gesprek heeft gehad met VVD, CDA, D66, CU (1 keer), PvdA en GL. N.b. in de bijlage vindt u het stuk dat wij, nav vragen 2 en 3 van het lid Omtzigt, openbaar maken. Het gaat om een presentatie die gebruikt is voor het informeren van de coalitiefracties, de fractie Den Haan en PvdA en GroenLinks.
- Onder meer SP en Omtzigt vragen naar adviezen van de Landsadvocaat. De kabinetslijn is dat algemene juridische beleidsadviezen van na 1 juli 2021 openbaar worden gemaakt. Procesadviezen worden niet openbaar gemaakt. In totaal 7 stukken worden verstrekt. Er zijn een aantal stukken die betrekking hebben op de gesprekken met de Europese Commissie. We zullen met de Europese Commissie bespreken of en hoe deze openbaar gemaakt kunnen worden, omdat de gesprekken met de Europese Commissie nog lopen. Eén advies van de Landsadvocaat met betrekking tot het belanghebbbendenbegrip in de Algemene wet bestuursrecht wordt hierbij openbaar gemaakt.
- Met betrekking tot de inwerkingtreding op onderdelen uitstellen geeft u aan dat inwerkingtreding per 1 januari 2023 te prefereren is, omdat keuzebegeleiding ook van belang is binnen het huidige stelsel (denk bijvoorbeeld aan bedrag ineens). Voor wat betreft de vormgeving van de risicohouding geeft u aan dat dit alleen geldt voor nieuwe pensioenregelingen, dus dat uitvoerders hier pas mee te maken krijgen bij de overstap naar een nieuw contract.

- Omdat er onduidelijkheid bestaat bij een aantal fracties over de rol van de commissie parameters stuurt u c.f. toezegging uit het commissiedebat een aparte verduidelijkende brief. Zie apart blokje Commissie Parameters.
- Met betrekking tot de invaarmethodes geeft u aan dat zowel de standaardmethode als de value based ALM (VBA) methode specifieke voordelen heeft. Zo is de standaardmethode eenvoudiger en beter uitlegbaar, en de VBA-methode preciezer. Daarmee onderbouwt u feitelijk dat u vast blijft houden aan beide methodes waar het pensioenfonds uit kan kiezen. Bovendien is de pensioensector zelf (inmiddels) voorstander van het beschikken over 2 methodes, omdat de ene methode in voorkomende situaties beter aansluit bij de fondseigenschappen dan de andere methode.
- Met betrekking tot het toevoegen van een (mogelijkheid tot) collectieve uitkeringsfase in de solidaire premieregeling geeft u aan dit niet van plan te zijn. Het achterliggende doel (binnen de solidaire regeling gelijke uitkeringen voor alle gepensioneerden) kan immers binnen de nu voorgestelde wettelijke kaders ook al bereikt worden. Het door de partijen voorgestelde instrument kent in onze ogen meer nadelen dan voordelen. Zo zal dit namelijk leiden tot een schot tussen opbouw- en uitkeringsfase. Bovendien moet er dan weer met een dekkingsgraad en een rekenrente gewerkt worden.
- Tot slot wijs het lid Van Kent op het mogelijke verschil in hoogte van het nabestaandenpensioen bij overlijden voor en na pensioendatum. Het lid Van Kent suggereert dat vanwege het financiële belang voor nabestaanden euthanasieverzoeken ook door een pensioenadviseur moeten worden beoordeeld. In uw antwoord op pagina 115 neemt u afstand van deze suggestie.

<u>Commissie parameters</u> en <u>pensioenopbouw zelfstandigen</u>

- Ons advies is om over twee onderwerpen een verduidelijkende brief te sturen.
- Het gaat om de commissie parameters (1) en pensioenopbouw zelfstandigen (2)
- Op 31 maart 2021 vond het commissiedebat pensioenonderwerpen plaats.
- U heeft het lid Maatoug en het lid De Jong toegezegd dat u terug zou komen op het advies van de commissie parameters en hoe het advies zich verhoudt tot de behandeling van het wetsvoorstel voor de Wet toekomst pensioenen.
- U geeft aan dat u verwacht dat de commissie haar advies uitbrengt rond de zomer van dit jaar. Wij adviseren u om een overleg in te plannen met de voorzitter van de commissie om de stand van zaken en het proces te bespreken.
- In de brief legt u verder uit dat u zo snel mogelijk na het uitbrengen van het advies van de commissie de bijbehorende lagere regelgeving aan de Kamer zal versturen. De Kamer zal dus via deze voorhang in staat worden gesteld om kennis te nemen van en te oordelen over de betreffende wet- en regelgeving.
- Het proces op deze manier inrichten betekent wel dat de Kamer pas na de behandeling van het wetsvoorstel kennis kan nemen van het advies van de commissie. Echter zou wachten met de behandeling van het wetsvoorstel tot de commissie haar advies uitbrengt een forse vertraging betekenen. Tevens zou dan de gewenste situatie om het wetsvoorstel en de lagere regelgeving voor het advies van de commissie per 1 januari 2023 in werking te laten treden niet meer haalbaar zijn.
- Daarbij zien wij slechts beperkte meerwaarde van wachten met de behandeling van het wetsvoorstel tot de commissie haar advies uitbrengt. De

herijkte parameters en economische scenario's bieden vermoedelijk weinig nieuwe inzichten bij een vergelijking van de prestaties van het nieuwe contract ten opzichte van het huidige contract. Hier spelen immers veel andere factoren ook een rol, zoals de financiële positie van pensioenfondsen. Daarnaast spelen aanpassingen in de parameters en economische scenario's in zowel het nieuwe als het huidige contract door.

- Niettemin kan het advies van de commissie wel nieuwe inzichten bieden voor bepaalde toepassingen, namelijk onder meer in de gevoeligheid van de netto profijt effecten (generatie-effecten) en de vba-methode bij invaren. Daarbij kan opgemerkt worden dat ook na het uitbrengen van het advies van de commissie de wat de Kamer betreft relevante inzichten alsnog niet eenduidig te beoordelen zijn. Decentraal maken sociale partners en pensioenfondsen namelijk afspraken, zoals over fondsspecifieke aannames, die tevens invloed hebben op de gevoeligheid van bepaalde toepassingen. Het geldt dat we daarvoor niet in de toekomst kunnen kijken, de daadwerkelijke effecten zullen zich pas de komende jaren uitkristalliseren. Ook wat dit punt betreft heeft wachten op het advies van de commissie dus weinig meerwaarde.
- Het advies van de commissie parameters zal vermoedelijke wel inzichten opleveren ten aanzien van de invulling van nadere wettelijke voorschriften voor het gebruik van de scenariosets, bij bijvoorbeeld de toepassing van de vba-methode.
- Deze nadere voorschriften worden inhoudelijk uitgewerkt in de lagere regelgeving, na ommekomst van het advies van de commissie.
- Kamerleden kunnen dan dus van de relevante lagere regelgeving kennisnemen en het in samenhang met het commissie-advies behandelen. Deze nadere voorschriften worden dus niet op wetsniveau uitgewerkt. De wetgeving heeft 'haakjes' naar de nader in te vullen lagere regelgeving.
- Tijdens het commissiedebat pensioenonderwerpen van 31 maart heeft u het lid Goudzwaard (JA21) toegezegd om nader in te gaan op de pensioenmogelijkheden voor zelfstandigen en welke maatregelen het wetsvoorstel toekomst pensioenen bevat om dit te verbeteren. Met deze brief geeft u invulling aan deze toezegging.
- Tot slot geeft u in de brief aan hoe u voornemens bent om de motie Den Haan uit te voeren. Deze motie verzoekt de regering om pensioenfondsen te vragen te indexeren waar dat kan. Deze motie is 10 mei aangenomen. Het lid Den Haan heeft inmiddels verzocht om een brief hoe u voornemens bent deze motie uit te voeren.
- Tijdens het recente 2-minutendebat heeft u deze motie ontraden, omdat de regering met een dergelijke verzoek aan fondsen zou treden in de wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling.
- Voorgesteld wordt dat u, wanneer de indexatie-amvb in werking treedt, de pensioensector (in casus: Pensioenfederatie) over de publicatie hiervan informeert en wens uitspreekt dat pensioenfondsbestuurders de verruimde mogelijkheden met wijsheid zullen bezien.

<u>Toezeggingen</u>

- In de concept-nota staan een aantal toezeggingen. Dat zijn:
- *Gegevensuitwisseling tussen pensioenfondsen*
    - In reactie op een vraag van de VVD (60) zegt u toe met een apart wetsvoorstel een wettelijke grondslag te willen introduceren voor geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen pensioenfondsen via het pensioenregister, na toestemming van de deelnemer. De

gegevensuitwisseling is een wens van de Pensioenfederatie. Op dit moment kan data gedeeld worden tussen pensioenfondsen door als deelnemer de informatie op te vragen bij pensioenfonds A en dit zelf te delen met pensioenfonds B. Wij stellen voor te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze deze wens kan worden ingevuld. Indien uit dit onderzoek volgt dat een wettelijke grondslag nodig is, dan kan dit niet mee in dit wetsvoorstel, gelet op de noodzaak tot een advies van de Autoriteit Persoonsgegevens en de Raad van State.
    - Terzijde: binnen de sector leeft ook wens om automatisch gegevens uit te wisselen tussen UWV en pensioenfondsen. Bij deze wens zien wij aandachtspunten mbt de proportionaliteit (toetspunt AVG). Daarom adviseren wij om op dit vlak vooralsnog geen toezegging te doen.
- *Uniformering wezenpensioen*
    - Naar aanleiding van vragen van SGP (32), VVD (66), CDA (56), PvdA/GL (147), PVV (19) en CU (11) geeft u aan in principe niet afwijzend te staan tegen de mogelijkheid om ook het wezenbegrip verdergaand te uniformeren. Daarbij kan gedacht worden aan situaties met meer dan twee ouders, samengestelde gezinnen, etc.
    - Vanwege het krappe tijdpad van dit wetsvoorstel en de benodigde zorgvuldigheid zal het niet lukken dit in dit wetsvoorstel mee te nemen.
    - U stelt daarom voor deze denkexercitie wel in gang te zetten met als doel een geüniformeerde definitie zo spoedig mogelijk via wetgeving aan de Kamer voor te leggen.
- *Uniformering partnerbegrip*
    - Naar aanleiding van vragen van CU (10)
    - Het 'voeren van een duurzaam huishouden' wordt in de memorie van toelichting met name uitgelegd in de zin van het 'bijdragen in de kosten van levensonderhoud'. De leden van de ChristenUnie-fractie achten de term 'zorg voor elkaar dragen' meer passend omdat niet in alle gevallen beide partners bijdragen in de kosten van levensonderhoud en de term 'zorg dragen voor elkaar' is opgenomen in notariële samenlevingsovereenkomsten.
    - U geeft aan dat dit wordt aangepast bij nota van wijziging. Dit is reeds in de bijgevoegde nota van wijziging verwerkt.
- *Informatie uitwisseling tijdens uitloopperiode*
    - Naar aanleiding van SGP 24
    - De leden van de SGP-fractie vragen naar de uitvoerbaarheid van de uitloopperiode bij het NP en hoe een dubbele dekking voorkomen wordt. In de uitloopperiode krijgt zowel de oude als de nieuwe pensioenuitvoerder een melding van overlijden vanuit de Basisregistratie Personen. Bij een nieuw dienstverband komt de verplichting voor de oude pensioenuitvoerder om bij overlijden in de uitloopperiode een nabestaandenpensioen uit te keren echter te vervallen. Op dit moment ontbreekt bij pensioenuitvoerders de informatie over een eventueel nieuw deelnemerschap van een gewezen deelnemer bij een nieuwe pensioenuitvoerder.
    - In reactie op de consultatie van het wetsvoorstel toekomst pensioenen is deze problematiek reeds onderkend en gaan we samen met de pensioenuitvoering de mogelijkheden verkennen om dit gebrek aan informatie op te lossen.
- *Informeren voortgang van de transitie*

- U zegt toe om de Kamer periodiek (tenminste jaarlijks) te informeren over de voortgang van de transitie. Onderdeel van de monitoring is een algemene publieksmonitor over vertrouwen in het pensioenstelsel. Deze zal vier keer per jaar worden uitgevoerd. De eerste editie van deze monitor (nul-meting) wordt met deze set vragen meegestuurd naar de Kamer en gepubliceerd op Rijksoverheid.nl

Nota van wijziging

- Gelijktijdig met de nota naar aanleiding van het verslag zal ook de (eerste) nota van wijziging bij het wetsvoorstel worden ingediend. Deze nota bevat met name technische aanpassingen en wijzigingen bij het wetsvoorstel. Er is een onderdeel met meer impact.
- In verband met de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 14 december 2021 in de Optas-zaak zou een individuele deelnemer als belanghebbende mogelijk bezwaar kunnen maken tegen besluiten die DNB neemt in de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen, zoals het besluit om een collectieve waardeoverdracht (het 'invaren') niet te verbieden of een besluit om een overbruggingsplan goed te keuren. Deze bezwaarmogelijkheid voor het individu is niet beoogd en verhoudt zich niet tot de toetsing door DNB die –kortgezegd- gericht is op het collectieve (financiële) belang van het pensioenfonds. Ook zou er langs die weg alsnog een vorm van individueel bezwaarrecht voor de transitie ontstaan. We menen dat de individuele casus veel beter kan worden behandeld via de interne klachtenprocedure bij het pensioenfonds, de externe geschillencommissie en via de civiele rechter. Overigens kan het individu via de klachtenprocedure geen bezwaar maken tegen het feit dat er wordt ingevaren (geen bezwaarrecht), maar wel tegen hoe het fonds het invaarbesluit uitvoert.
- In de nota van wijziging is daarom een wijziging opgenomen van bijlage 2 bij de Algemene wet bestuursrecht. In artikel 1 van bijlage 2 staan van beroep uitgezonderde besluiten. Aan artikel 1 worden twee besluiten toegevoegd die DNB in het kader van de transitie kan nemen: het al of niet opleggen van een verbod tot invaren en het al of niet instemmen met een overbruggingsplan. Geregeld wordt dat alleen het pensioenfonds bezwaar kan maken en beroep kan instellen en niet eventuele andere belanghebbenden.
- De aanpassing is afgestemd met de collega's van J&V en DNB en is eerder in de MR aangekondigd en mandaat gekregen om dit met J&V uit te voeren.
- We zijn van mening dat er goede argumenten zijn om beroep van individuele pensioendeelnemers tegen de DNB besluiten uit te sluiten omdat de toetsing van DNB op collectief fondsniveau plaatsvindt. Omdat in de WTP geen individuele bezwaarmogelijkheid tegen het invaren is opgenomen, is echter wel de verwachting dat deze aanpassing tot reacties in de politiek en media zal kunnen leiden.

Bijlagen

Volgnummer	**Naam**	**Actie**	**Informatie**
1	Publieksmonitor implementatie wet toekomst pensioenen	Bijlage bij verzending	
2	Presentatie fracties	Bijlage bij	

	TK	verzending	
3	Advies landsadvocaat belanghebbendenbegrip Awb	Bijlage bij verzending	

Datum
11 mei 2022

Onze referentie